

ความสุขของกลุ่มแม่เฒ่าชาวไทยลื้อ

ผศ.ขงยุทธ บุราสิทธิ์

จากการลงไปเก็บข้อมูลวิจัยภาคสนาม ในงานวิจัยผู้สูงอายุชาวไทยลื้อ ที่อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา โดยผู้วิจัยได้เข้าไปร่วมกิจกรรมและสังเกตการกับผู้สูงอายุ ที่มาทำกิจกรรมร่วมกัน ณ บริเวณศาลเจ้าพ่อประจำหมู่บ้าน ที่บ้านทุ่งมอก ตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา รวมตัวกันเป็นกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุบ้านทุ่งมอก มีสมาชิกทั้งหมด 11 คน หญิง 9 คน ชาย 2 คน ส่วนใหญ่เป็นเครือญาติกันทั้งหมด ก่อตั้งเมื่อวันที่ 11 กค. 2548 โดยใช้ศาลาหมู่บ้านตรงศาลเจ้าพ่อพญาคำแดง ซึ่งเป็นศาลเจ้าพ่อประจำหมู่บ้าน การดำเนินงานในระยะแรกโดยกรมการพัฒนาชุมชน มาให้การแนะนำและสนับสนุน ต่อมา อบต. เชียงบาน ให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมดังนี้ 1.การทำดอกไม้ประดิษฐ์ 2.ทำดอกไม้จันทร์ 3.ทำตุ๊กผ้า 4.ทำถุงย่าม โดยสมาชิกมาทำร่วมกันและจะจดรายชื่อสมาชิกที่มาทำงานในแต่ละวัน และเวลาขายจะแบ่งเฉลี่ยให้กับสมาชิกที่มาทำงานในแต่ละวัน

บ้านชาวไทยลื้อ ที่อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

จากการพูดคุยและสังเกตการทำงานของกลุ่มแม่เต่า พบว่าแต่ละคนมีความสุขมาก ที่ได้มาพบปะกันเป็นประจำที่นี่ หลายคนบอกว่าอยู่บ้านแล้วเหงา ไม่มีใครดูแลในช่วงกลางวัน ต้องมาหาเพื่อนๆ ที่เป็นคนวัยเดียวกัน นำห่อข้าวมาทานด้วยกัน ได้ปรับทุกข์ สุขกัน หลายคนเห็นว่าเรื่องรายได้จากการทำงานร่วมกันในกลุ่ม ไม่ใช่เรื่องสำคัญ แต่ที่สำคัญหรือเป็นแรงจูงใจให้คนมาร่วมกันที่กลุ่มคือความต้องการเพื่อนไว้พูดคุยกัน หรือเวลาไม่มีใครไม่สบายก็จะได้อุปถัมภ์ที่กลุ่ม

อาหารพื้นบ้านที่กลุ่มแม่เต่า นำมาทานกลางวันด้วยกัน

จากการพูดคุยเกี่ยวกับความสุขของคนสูงอายุไทยคือ ทุกคนให้ความเห็นตรงกันว่า 1.ต้องมีฐานะดี 2.มีลูกหลานอยู่ร่วมกัน มีคนคอยดูแล 3.มีญาติพี่น้องอยู่ล้อมรอบ(โมโยลือ) 4.มีเวลาว่างมาพูดคุยกัน ตามได้สารทุกข์สุกดิบกัน

และจากการพูดคุยกับ แม่อินแก้ว ใจกล้า อายุ 72 ปี(ประธานกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุ) พบข้อมูลที่น่าสนใจ ดังนี้

แม่อินแก้ว ใจกล้า (72 ปี) ประธานกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุไทยลื้อ

- มีสุขภาพแข็งแรง สมบูรณ์ จิตใจและอารมณ์ดี
- มีลูกสี่คน อยู่กับลูกสาวสองคน เป็นพยาบาลและอาจารย์
- คนลื้อดูแลพ่อแม่ดี อยากให้พ่อแม่สบาย ไม่ทิ้งพ่อแม่ หาเงินมาปลูกบ้านหลังใหญ่ๆ ให้พ่อแม่อยู่
- อยากให้ลูกหลานมีอาชีพและมีรายได้ที่มั่นคง ก็เหมือนกับลูกรางวัลที่หนึ่งหลายๆใบ
- อาหารการกิน ตอนนี้ลูกหาให้กิน ทำเองบ้าง ไปซื้อมาจากตลาดบ้าง ไม่กินผงชูรส ผักก็ปลูกกินเอง มีผักกาด จ้างคนมาปลูกผักให้ ไม่กินน้ำแข็งเพราะเย็นกินไปทำให้สุขภาพไม่ดี
- ได้ไปเที่ยวบ่อยกับลูกสาว ไปเปิดหูเปิดตา โดยลูกสาวเป็นคนออกเงินให้
- ไม่ค่อยเดือดร้อนเรื่องเงิน เพราะมีลูกๆ คอยให้ในแต่ละเดือน และตนเองก็ไม่ได้ใช้เงินมาก เพราะแก่แล้วไม่รู้จะใช้ทำอะไร เพราะมีบ้านอยู่เอง ข้าวปลา ลูกหลานก็หาให้กิน
- มาที่กลุ่มฯ เพราะอยากมาพบกับเพื่อนๆ ญาติๆ ซึ่งส่วนใหญ่คนแก่ที่มาที่กลุ่มก็เป็นญาติพี่น้องกัน ถ้าไม่มีกลุ่ม ก็ไม่ได้มาพบกัน จะเหงา
- มีสามีเป็นข้าราชการครู กินบ้านาญ เคยไปเที่ยวสิงคโปร์ อินเดียและเพิ่งไปเที่ยวสิบสองปันนา กับลูกสาวมาเมื่อเดือนที่แล้ว สามารถพูดคุยกันคนไทยลื้อที่สิบสองปันนาได้เป็นอย่างดี เพราะภาษาลื้อเหมือนกัน

สิบสองปีนามีคนขับลื้อ(ร้องเพลงลื้อ) ก็ไปร้องกับเขาด้วย ไปด้วยกันได้(น่าสนใจเพราะภายายังสามารถขับลื้อได้เหมือนกัน ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก)

-ให้ไปอยู่ที่สิบสองปีนาคงไม่เอา เพราะที่นั่นส้วมสกปรก อาหารการกินก็ไม่เหมือนเรา เปลี่ยนไปมาก พวกผัก พริกไม่กล้ากินเพราะได้ยินว่าเขาใส่อุจระคนเป็นปุย เลยทำให้ฝังกาม

-คนลื้อที่จีน ให้ไปทอดเสานางของบ้านและนั่งกินข้าวล้อมวงกัน สนุกดีเพราะคุยภาษาลื้อกันรู้เรื่องทุกอย่าง

-บ้านไทยลื้อที่จีน บ้านเรือนไม่มีรั้วรอบขอบชิด ซึ่งต่างจากที่นี่

-ไปเล่นลูกช่วงกับคนลื้อที่จีน ซึ่งมีประเพณีเดียวกันกับที่นี่

-ไปวัดไทยลื้อที่จีน พระพุทธรูปมีไฟประดับประดาสวยงาม มีดุงแขวน มีชื่อ 6 ชั้นแต่ที่บ้านเรามีสามชั้น

-ไม่เคยเป็นโรคที่ร้ายแรง/หนัก เพราะชอบทำงานอยู่ตลอดเวลา ไม่ค่อยชอบอยู่เฉยๆ

-นอนหลับสบายดี ตลอดทั้งคืน เพราะเป็นคนที่ไม่กิดอะไรมากอยู่กับลูกหลาน อบอุ่น เข้านอนตอนสามทุ่ม และตื่นประมาณ ตีหนึ่งตีสองเพื่อเข้าห้องน้ำ

อาหารคนสูงอายุไทยลื้อจะเน้นผัก ปลา ที่หาได้ตามธรรมชาติ

-ที่ศาลเจ้าพ่อพญาคำแดง มีป้ายผู้หญิงห้ามเข้า ซึ่งเป็นที่ศักดิ์สิทธิ์ ขึ้นไปได้เฉพาะผู้ชายเท่านั้นและเคยแสดงอิทธิฤทธิ์ให้เห็น มาเข้าทรง มาพูดถึงคนนั้นอย่างนั้น อย่างนี้

-คนที่จะมาเก็บเงิน จะต้องนำหัวหมู หรือหมูเป็นๆ มาเชือดที่นี้และมีสมุดบันทึกการนำหมูมาเก็บเงินในแต่ละเดือน ก่อนมาเก็บเงินห้ามกินอะไร ให้มากินหลังเก็บเงินแล้ว

-คนรุ่นใหม่ก็ยังคงมากราบไหว้ที่ศาล โดยเฉพาะในช่วงปีใหม่หรือสงกรานต์ ก็จะมีลูกหลานที่กลับมาเยี่ยมบ้าน มาเก็บเงินมากเป็นพิเศษ

คติของคนแก่ที่นี้คือ -*ขอนไม้ไม่มีหัด* เปรียบเสมือนคนแก่ที่ไม่มีสมบัติ ลูกหลานจะไม่ดูแล ดังนั้นต้องหาสมบัติติดตัวไว้ เพื่อให้ลูกหลานได้ดูแลตอนแก่เฒ่า

-คนไทยลื้อ จะกินอะไรก็ต้องหากคนมากินด้วยกันเรื่อยๆ เหมือนภาษิตที่ว่า “อิกินฮ่าลาย อิตาลีห่ากว้าง” แสดงถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของคนไทยลื้อ

สรุป ถ้าอยากมีความสุขเหมือนกลุ่มแม่เฒ่าชาวไทยลื้อ ต้องอยู่แบบพอเพียง มีการเกื้อกูลและดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน แค่นี้สังคมก็จะมีแต่ความสุขโดยไม่ไปเปรียบเทียบกับความสุขของสังคมอื่น